

Kuva: Suomen valokuvataiteen museo / Kulutusosuuskuntien Keskusliiton kokoelma / rajattu

2. Jälleenrakennus

Sodat olivat tehneet valtavaa tuhoa.

Luovutetulle alueelle oli jäänyt
tehtaita ja maatiloja.

Menetysten korjaaminen vaati suomalaisilta
paljon sisukasta työtä ja ponnistuksia.

Sodissa oli menetetty tai tuhoutunut
yli 150 000 kotia.

Talojen lisäksi oli rakennettava siltoja ja teitä
sekä raivattava peltoja.

Monille sodassa taistelleille miehille,
kaatuneiden omaisille

ja luovutettujen alueiden siirtoväelle järjestettiin
niin sanottuja asutustiloja eli pieniä maatiloja.

Niitä varten valtio pakkolunasti maata.

Suurtilat vähenivät ja pikkutilojen määrä kasvoi.

Kuva: Veikko Kaminen / Vapriikin kuva-arkisto / rajattu

Tampellan sotakorvausvetureita vuonna 1951

Peltoja raivattiin usein käsivoimin.
Syntyi myös maatiloja,
jonne ei johtanut minkäänlaista tietä.
Haasteista huolimatta maatalous kehittyi
ja elintarvikkeiden tuotanto nousi nopeasti
samalle tasolle kuin ennen sotia.

Kun jatkosota päättyi vuonna 1944,
Suomi määrättiin maksamaan Neuvostoliitolle
jättiläismäiset sotakorvaukset.
Ne veivät valtavan osan valtion budjetista.
Nykyrahaksi muutettuna Suomi maksoi
sotakorvauksia monta miljardia euroa.

Neuvostoliittoon toimitettiin
345 000 junavaunullista tavaraa,
esimerkiksi koneita ja puuteollisuuden tuotteita.

Kuva: Suomen valokuvataiteen museo / Kulutusosuuskuntien Keskusliiton kokoelma / rajattu

Rakennustyöläinen sekoittaa laastia Lahdessa 1958.

Kuva: Suomen valokuvataiteen museo / Kulutusosuuskuntien Keskusliiton kokoelma / rajattu

Pohjois-savolainen pienviljelijä hevosensa kanssa 1958

Suomi toimitti yli 500 laivaa ja 572 veturia
sekä 30 täydellistä tehdasta!

Neuvostoliitto vaati korvaukset
ennen sotia olleen hintatason mukaan.
Se kaksinkertaisti pienen maan kuorman.
Suomen oli pakko teollistua nopeasti.
Viimeinen juna sotakorvaustarvikkeita
lähti kohti Neuvostoliittoa syksyllä 1952.
Suomi oli ainoa maa maailmassa,
joka suoritti sille määrätyt sotakorvaukset.

Valtavien sotakorvausten vuoksi
tehtaiden tarpeet olivat etusijalla.
Asuntojen rakentamista häyttasi pula tarvikkeista.
Sementtiä, nauloja ja lasia oli vaikea saada.
Vain puutavaraa oli riittävästi.
Etenkin sotainvalidien ja sotaaleskien
kotien rakentamisessa tarvittiin
hartiapankin eli omatoimisen rakentamisen
lisäksi talkoita, naapuriapua ja
kansalaisjärjestöjen keräystoimintaa.
Kaikki puursivat suomalaisella sisulla.

Kesti kauan ennen kuin kaikille
420 000 Karjalan evakolle löytyi koti.
Samaan aikaan lisääntyi muutto
maalta kaupunkeihin.
Maaseudulle ja esikaupunkeihin
rakennettiin samoilla piirustuksilla
puolitoistakerroksisia rintamamiestaloja.
Sauna oli joko kellarissa tai pihan perällä.

Keskustele

*Kerro, minkälaisia töitä teit sotien jälkeen?
Osallistuitko sotakorvausten toimittamiseen?
Minkälaisia talkoita muistat?
Missä asioissa naapurit auttoivat toisiaan?*

Jälleenrakennus

Kysymyksiä

Miten perheesi elämä jatkui sotien jälkeen?

Asuitko kaupungissa vai maaseudulla?

Olitko mukana peltojen raivaamisessa?

Entä asuntojen rakentamisessa?

Oletko asunut rintamamiestalossa?

Osallistuitko sotakorvaustavaroiden valmistamiseen tai toimittamiseen?

Minkälaisia talkoita muistat?

Missä asioissa naapurit auttoivat toisiaan?

Miten mielestäsi suomalainen sisu on näkynyt suomalaisten elämässä?

Kerro esimerkki omasta elämästäsi.

Joutuiko perheesi muuttamaan sotien vuoksi uuteen kotiin?

Katso

Elävä arkisto: Hae ”Rovaniemen jälleenrakennus sodan jälkeen”. (3 min video)

Kuuntele

Elävä arkisto: Hae ”1950-luku oli sodasta toipumisen ja uudelleen arvioinnin aikaa”.

(3 x 19 min audiot, joissa yhteiskunnalliset vaikuttajat – mm. Eino S. Repo ja Johannes Virolainen – keskustelevalat. Valitse ryhmälle 1–2 lyhyttä katkelmaa.

Vaatii keskittymiskykyä.)

Hakusanoja

Hartiapankki, rintamamiestalo, jälleenrakennus, talkoomerkit